

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
ŽUPANIJA ZAPADNOHERCEGOVAČKA
MINISTARSTVO PROSTORNOG UREĐENJA,
GRADITELJSTVA I ZAŠTITE OKOLIŠA

Bosna i Hercegovina
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ŽUPANIJA ZAPADNOHERCEGOVAČKA

Primljeno:	10.05.2024
Opis:	
01 01-956924	

Broj: 06-04-23-8-252-12/23
Posušje, 6. svibnja 2024. godine

SKUPŠTINA ŽUPANIJE ZAPADNOHERCEGOVAČKE
n/r Predsjednika

Predmet: Prijedlog Zaključka o usvajanju Izvješća o stanju u prostoru Županije
Zapadnohercegovačke za razdoblje od 2019. do 2022. godine
- **dostavlja se**

Poštovani,

U privitku Vam dostavljamo Prijedlog Zaključka o usvajanju Izvješća o stanju u prostoru Županije Zapadnohercegovačke za razdoblje od 2019. do 2022. godine na razmatranje i usvajanje. Vlada Županije Zapadnohercegovačke je donijela Zaključak br. 01-440-1/24-35 od 25. travnja 2024. godine kojim se prima na znanje akt Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i zaštite okoliša ŽZH br. 06-04-23-8-252-10/23 od 9. travnja 2024. godine kojeg Vam dostavljamo u privitku. Molimo Vas da Prijedlog Zaključka o usvajanju Izvješća o stanju u prostoru Županije Zapadnohercegovačke za razdoblje od 2019. do 2022. godine uvrstite na dnevni red naredne sjednice Skupštine.

S poštovanjem,

Privitak:

1. Prijedlog Zaključka usvajanju Izvješća o stanju u prostoru Županije Zapadnohercegovačke za razdoblje od 2019. do 2022. godine,
2. CD,
3. Zaključak Vlade Županije Zapadnohercegovačke.

Dostaviti:

1. Naslovu,
2. Pismohrana.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
ŽUPANIJA ZAPADNOHERCEGOVAČKA
VLADA

Broj: 01-440-2/24
Široki Brijeg, 25. travnja 2024.

FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ŽUPANIJA ZAPADNOHERCEGOVAČKA
MINISTARSTVO PROSTORNOG UREĐENJA,
GRADITELJSTVA I ZAŠTITE OKOLIŠA

Priloga: 3. 5. 2024.			
Org. jed.	Broj	Priloga	Vrijednosť
06-04	23-8	252-11	/23

**Ministarstvo prostornog uređenja,
graditeljstva i zaštite okoliša Županije
Zapadnohercegovačke
Posušje**

PREDMET: Zaključak, dostavlja se

U pravitku ovog akta dostavljamo vam Zaključak broj: 01-440-1/24-35 od 25. travnja 2024. godine, koji je donijela Vlada Županije Zapadnohercegovačke na 35. sjednici.

S poštovanjem,

Dostaviti: 1. Naslovu
2. Pismohrani

Obrađivač akta: Dragana Pavlović
Akt pregledao: Marko Galić

Tajnik
Kristijan Zovko

Na temelju članka 19. stavka (4) Zakona o Vladi Županiji Zapadnohercegovačke („Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“ 15/21) Vlada Županije Zapadnohercegovačke na 35. sjednici održanoj 25. travnja 2024. godine donijela je:

ZAKLJUČAK

Članak 1.

Prima se na znanje akt Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i zaštite okoliša Županije Zapadnohercegovačke broj:06-04-23-8-252-10/23 od 9. travnja 2024. godine.

Članak 2.

Ovaj Zaključak, dostaviti Ministarstvu prostornog uređenja, graditeljstva i zaštite okoliša Županije Zapadnohercegovačke.

Članak 3

Ovaj Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
ŽUPANIJA ZAPADNOHERCEGOVAČKA
- VLADA -
Broj: 01-440-1/24-35
Široki Brijeg, 25. travnja 2024.

Predsjednik
Predrag Čović

PRIJEDLOG

Na temelju članka 26. Ustava Županije Zapadnohercegovačke („Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, broj: 1/96, 2/99, 14/00, 1/03, 10/04 i 17/11), članka 33. Zakona o prostornom uređenju („Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, broj: 7/24) i članka 96. Poslovnika Skupštine Županije Zapadnohercegovačke („Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, broj: 10/03), Skupština Županije Zapadnohercegovačke na ____ sjednici održanoj _____ donijela je:

Z A K L J U Č A K **O USVAJANJU IZVJEŠĆA O STANJU U PROSTORU** **ŽUPANIJE ZAPADNOHERCEGOVAČKE** **ZA RAZDOBLJE OD 2019. DO 2022. GODINE**

Članak 1.

(Predmet Zaključka)

Ovim Zaključkom usvaja se Izvješće o stanju u prostoru Županije Zapadnohercegovačke za razdoblje od 2019. do 2022. godine.

Članak 2.

(Sastavni dio Zaključka)

Izvješće o stanju u prostoru Županije Zapadnohercegovačke za razdoblje od 2019. do 2022. godine iz članka 1. ovog Zaključka, sastavni je dio ovog Zaključka.

Članak 3.

(Stupanje na snagu)

Ovaj Zaključak stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u „Narodnim novinama Županije Zapadnohercegovačke.

Bosna i Hercegovina
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ŽUPANIJA ZAPADNOHERCEGOVAČKA
-SKUPŠTINA-

Broj:

Datum:

Predsjednik Skupštine
Ivan Jelčić

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU ŽUPANIJE ZAPADNOHERCEGOVAČKE ZA RAZDOBLJE OD 2019. DO 2022. GODINE

POGLAVLJE I. UVODNI DIO

Temeljem odredbi Zakona o prostornom uređenju („Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“ broj: 4/99, 15/01, 10/03 i 18/11), Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i zaštite okoliša Županije Zapadnohercegovačke (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) je u 2023. godini pristupilo izradi četverogodišnjeg izvješća o stanju u prostoru Županije Zapadnohercegovačke (u daljnjem tekstu: Županija). Izrada ovog izvješća nastavljena je sukladno Zakonu o prostornom uređenju („Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, broj: 7/24).

Izvješće o stanju u prostoru sadrži analizu provođenja dokumenata, ocjenu provedenih mjera i njihove učinkovitosti na racionalno gospodarenje prostorom, na zaštitu vrijednosti prostora i okoliša te druge elemente od važnosti za prostor Županije.

Cilj izrade izvješća je utvrđivanje stanja i aktualnosti prostorno-planske dokumentacije na području Županije kako bi se dobila odgovarajuća podloga za izradu programa mjera za unapređenje stanja u prostoru Županije te dobivanje sveobuhvatnog pregleda prostornog razvoja i planiranja u prostoru.

POGLAVLJE II. PROSTORNO-PLANSKA DOKUMENTACIJA

Prostorno planska dokumentacija (s izmjenama i dopunama) koja je na snazi i u pripremi s vremenskim periodom za koji je rađena, izrađivači i broj službenih glasnika u kojima je objavljena.

▪ Općina Grude

1. Odluka o provođenju Prostornog plana Županije Zapadnohercegovačke za razdoblje od 2012. do 2032. godine („Narodne novine ŽZH“, broj: 20/13) – Izrađivač: URBANE TEHNIKE d.o.o. Zagreb, IGH d.o.o. Mostar, Građevinski fakultet Sveučilišta u Mostaru, HEGRA d.o.o. Čitluk,
2. Odluke o usvajanju Prostornog plana općine Grude za razdoblje od 2012. do 2032. Godine („Službeni glasnik općine Grude“, broj: 1/19) – Izrađivač: URBANE TEHNIKE d.o.o. Zagreb, IGH d.o.o. Mostar, Građevinski fakultet Sveučilišta u Mostaru, HEGRA d.o.o. Čitluk,
3. Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o provođenju Prostornog plana općine Grude za razdoblje od 2019. do 2032. godine („Službeni glasnik općine Grude“, broj: 5/22).

U postupku izrade su četiri plana:

1. Odluka o pristupanju izradi Regulacijskog plana uređenja „Centar Grude“ („Službeni glasnik općine Grude“, broj: 7/18),
2. Odluka o pristupanju izradi Detaljnog plana uređenja stambeno-poslovnog kompleksa „Boboška“ (Službeni glasnik Općine Grude“, broj: 1/23),
3. Program i plan aktivnosti na izradi Detaljnog plana uređenja stambeno-poslovnog kompleksa „Boboška“ (Službeni glasnik Općine Grude“, broj: 4/23),
4. Odluka o usvajanju Nacrta detaljnog plana uređenja stambeno-poslovnog kompleksa „Boboška“ (Službeni glasnik Općine Grude“, broj: 5/23).

▪ **Općina Posušje**

1. Odluka o provođenju Prostornog plana Županije Zapadnohercegovačke za razdoblje od 2012. do 2032. godine („Narodne novine ŽZH“, broj: 20/13) – Izrađivač: URBANE TEHNIKE d.o.o. Zagreb, IGH d.o.o. Mostar, Građevinski fakultet Sveučilišta u Mostaru, HEGRA d.o.o. Čitluk,
2. Posušje generalni urbanistički plan – Izrađivač: GEOPROJEKT Split (1968. godine),
3. Prostorni plan općine Posušje za period 1986. – 2000. godine – Izrađivač: Urbanistički zavod BiH, Sarajevo (1990. godine),
4. Prostorni plan općine Posušje (2008. – 2028. godine) – Odluka o pristupanju izrade Prostornog plana općine Posušje donesena 29.5.2009.god. („Službeni glasnik općine Posušje“ broj: 4/14) čime se mijenja vremensko razdoblje od 2012.-2032. godine. Prostorni plan nije izveden u potpunosti i nije usvojen do sada,
5. Urbanistički plan općine Posušje za period od 1986. do 2000. godine – Izrađivač:Urbanistički zavod BiH, Sarajevo (1990. godine), („Službeni glasnik općine Posušje“, broj: 2/90 i 5/19),
6. Plan sanacije objekata kolektivnog stanovanja na gradskom građevinskom zemljištu („Službeni glasnik općine Posušje“, broj: 10/14) – Izrađivač: Geometrika Grude i Općinska služba za prostorno uređenje i zaštitu okoliša.

Kroz proteklo četverogodišnje razdoblje donesene su 62 Odluke o usvajanju Regulacijskih planova koje su usvojene od strane Općinskog vijeća te su iste objavljene u Službenom glasniku općine Posušje.

▪ **Grad Ljubuški**

1. Odluka o provođenju Prostornog plana Županije Zapadnohercegovačke za period od 2012. do 2032. godine („Narodne novine ŽZH“, broj: 20/13) – Izrađivač: URBANE TEHNIKE d.o.o. Zagreb, IGH d.o.o. Mostar, Građevinski fakultet Sveučilišta u Mostaru, HEGRA d.o.o. Čitluk,
2. Prostorni plan grada Ljubuškog od 2015. – 2025. godine („Službeni glasnik grada Ljubuškog“, broj: 5/15) – Izrađivač: Ecoplan d.o.o. Mostar,
3. Zoning plan „Poslovna zona Zvirici“ za period 2012. – 2022. godine („Službeni glasnik općine Ljubuški“, broj: 6/12),
4. Regulacijski plan Kravica 2011. – 2021. godine – Prednacrt usvojen 2012. godine i tu je izrada prestala, Izrađivač: Ecoplan d.o.o. Mostar,
5. Odluka o usvajanju Plana parcelacije na lokalitetu „Vinarija“ Ljubuški, a 2022. godine odluka o stavljanju van snage prethodne Odluke. U međuvremenu je vršena parcelacija, ali plan nije realiziran,
6. Urbanistički plan grada Ljubuškog izrađen 1989. godine (Službeni glasnik općine/grada Ljubuškog, broj: 5/89 sa izmjenama i dopunama 5/90, 2/99, 4/99, 15/01, 10/03, 1/05, 4/06, 2/08, 4/09, 2/10, 4/12, 1/13, 2/15, 2/18, 9/18, 5/19, 4/20, 7/20, 3/21, 8/21, 2/22, 4/22, 7/22, 3/23 i 6/23),
7. Urbanistički plan Vitine izrađen i usvojen 1989. godine (godine (Službeni glasnik općine/grada Ljubuškog, broj: 5/89, 3/20, 4/20 i 4/22),
8. Sanacijski plan gradskog građevinskog zemljišta grada Ljubuškog usvojen 2011. godine (Službeni glasnik općine Ljubuški, broj: 2/11) – Izrađivač: Geometrika Grude i Služba za prostorno uređenje, imovinsko-pravne i katastarske poslove grada Ljubuškog.

Od izrade Prostornog plana 2015. godine, grad Ljubuški nije imao u izradi ili u pripremi niti jedan prostorno planski dokument.

▪ **Grad Široki Brijeg**

1. Odluka o provođenju Prostornog plana Županije Zapadnohercegovačke za razdoblje od 2012. do 2032. godine („Narodne novine ŽZH“, broj: 20/13) – Izrađivač: URBANE TEHNIKE d.o.o. Zagreb, IGH d.o.o. Mostar, Građevinski fakultet Sveučilišta u Mostaru, HEGRA d.o.o. Čitluk,
2. Odluka o donošenju Prostornog plana grada Širokog Brijega za period od 2012. do 2032. godine („Službeni glasnik općine Široki Brijeg“, broj: 7/2018) – Izrađivač:

URBANE TEHNIKE d.o.o. Zagreb, IGH d.o.o. Mostar, Građevinski fakultet
Sveučilišta u Mostaru, HEGRA d.o.o. Čitluk,

3. Odluka o izmjenama i dopunama Urbanističkog plana uređenja naselja Širokog Brijega („Službeni glasnik općine/grada Široki Brijeg“, broj: 3/00, 6/05, 9/10, 3/12, 5/16, 1/19, 9/19 i 1/22) sa okom najdalje do 2024. godine – Izrađivač:
URBANISTIČKI INSTITUT HRVATSKE d.o.o. Zagreb,

U odlukama objavljenim tijekom 2019. i 2022. godine je produženo važenje korištenja plana do 2024. godine („Službeni glasnik grada Široki Brijeg“, broj: 9/19 i 1/22). Odlukom objavljenoj u „Službenom glasniku grada Širokog Brijega“ broj: 1/19 su detaljnije propisani uvjeti gradnje u pogledu određivanja ukupne visine građevine.

4. Odluka o pristupanju izradi izmjena i dopuna Odluke o izmjenama i dopunama Urbanističkog naselja Široki Brijeg („Službeni glasnik općine/grada Široki Brijeg“, broj: 4/20) – nije u postupku,
5. Odluka o pristupanju izradi drugih izmjena i dopuna Detaljnog plana uređenja gradskog područja „Vrace“ („Službeni glasnik grada Široki Brijeg“, broj: 8/21),
6. Odluka o donošenju II. Izmjene Detaljnog plana uređenja gradskog područja „Vrace“ („Službeni glasnik grada Široki Brijeg“, broj: 2/23),
7. Odluka o provođenju II. Izmjene Detaljnog plana uređenja gradskog područja „Vrace“ („Službeni glasnik grada Široki Brijeg“, broj: 2/23),
8. Odluka o usvajanju Urbanističke osnove Detaljnog plana uređenja gradskog područja „Duhanska stanica“ Široki Brijeg („Službeni glasnik grada Široki Brijeg“, broj: 3/22),
9. Odluka o donošenju Detaljnog plana uređenja gradskog područja „Duhanska stanica“ Široki Brijeg („Službeni glasnik grada Široki Brijeg“, broj: 6/23),
10. Odluka o provođenju Detaljnog plana uređenja gradskog područja „Duhanska stanica“ Široki Brijeg („Službeni glasnik grada Široki Brijeg“, broj: 6/23).

Kroz proteklo razdoblje doneseno je 7 Odluka vezanih za Planove parcelacije te 12 Odluka vezanih za prostorno uređenje.

POGLAVLJE III. STUDIJE , STRATEGIJE I ODLUKE VEZANE ZA PROSTORNO UREĐENJE

1. Strategija razvoja općine Posušje 2021. – 2027.,
2. Lokalni ekološki akcijski plan (LEAP) Općine Posušje za razdoblje 2016. – 2026.,
3. Integrirana strategija razvoja općine Ljubuški 2014. – 2024.,

4. Strategija razvoja grada Ljubuškog 2021. 2027. (Revidirana i prilagođena za period 2019. – 2023.),
5. Studija utjecaja na okoliš za sanaciju deponije komunalnog otpada „Hrašljani-Bučine“,
6. Odluka o usvajanju Strategije razvitka Širokog Brijega Odluka o formiranju gospodarske zone „Trn“ („Službeni glasnik grada Širokog Brijega, broj: 5/17)
Integrirana strategija razvitka Grada Širokog Brijega,
7. Odluka o primjeni trogodišnjeg operativnog plana projekta i mjera iz Strategije razvitka Širokog Brijega u 2021. godini („Službeni glasnik grada Širokog Brijega, broj: 4/21),
8. Zaključak o provedbi projekta i mjera iz Strategije razvitka Širokog Brijega („Službeni glasnik grada Širokog Brijega, broj: 9/21),
9. Odluka o usvajanju trogodišnjeg plana projekata i mjera iz Strategije razvitka Širokog Brijeg za razdoblje od 2023. – 2025. godine („Službeni glasnik grada Širokog Brijega, broj: 8/22),
10. Zaključak o usvajanju trogodišnjeg plana projekata i mjera iz Strategije razvitka Širokog Brijega u 2022. godini („Službeni glasnik grada Širokog Brijega, broj: 8/22),
11. Odluka o parcelaciji i davanju u zakup zemljišta za postavljanje foto-naponskog postrojenja za proizvodnju električne energije („Službeni glasnik grada Širokog Brijega, broj: 6/21),
12. Zaključak o usvajanju projektirane trase brze ceste Mostar-Široki Brijeg-Grude-Republika Hrvatska („Službeni glasnik grada Širokog Brijega, broj: 5/22),
13. Odluka o izradi parcelacije i davanju u zakup zemljišta za postavljanje foto-naponskog postrojenja za proizvodnju električne energije („Službeni glasnik grada Širokog Brijega, broj: 6/22),
14. Odluka o davanju zemljišta u zakup u svrhu postavljanja foto-naponskog postrojenja za proizvodnju električne energije („Službeni glasnik grada Širokog Brijega, broj: 7/22),
15. Strategija ruralnog razvoja ŽZH 2020. – 2030.,
16. Strategija razvoja turizma ŽZH 2020. – 2030.,
17. Strategija razvoja Županije Zapadnohercegovačke za razdoblje 2021. – 2027. godine,
18. Plan upravljanja otpadom ŽZH 2021. – 2031..

**POGLAVLJE IV. IZDATE LOKACIJSKE, GRAĐEVNE I UPORABNE
DOZVOLE**

- Broj izdatih lokacijskih dozvola:

	2019.	2020.	2021.	2022.	Ukupno:
Grude	98	57	52	71	278
Posušje	164	156	150	166	636
Ljubuški	65	70	91	120	346
Široki Brijeg	102	139	127	121	489
Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i zaštite okoliša ŽZH	7	7	10	9	33

- Broj izdatih građevnih dozvola:

	2019.	2020.	2021.	2022.	Ukupno:
Grude	76	42	38	41	197
Posušje	74	80	101	78	333
Ljubuški	25	39	102	66	232
Široki Brijeg	44	105	84	86	319
Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i zaštite okoliša ŽZH	6	3	7	4	20

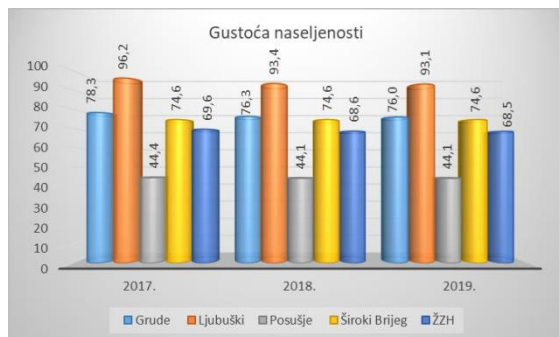
- Broj izdatih uporabnih dozvola:

	2019.	2020.	2021.	2022.	Ukupno:
Grude	43	54	23	30	150
Posušje	38	39	58	42	177
Ljubuški	17	12	29	29	87
Široki Brijeg	17	24	56	51	148
Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i zaštite okoliša ŽZH	6	2	2	0	10

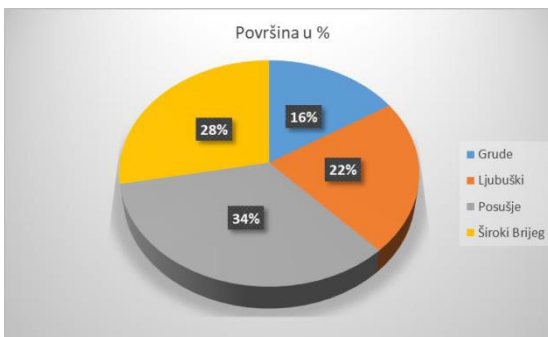
POGLAVLJE V. STANOVNIŠTVO

Županija Zapadnohercegovačka se sastoji od četiri jedinice lokalne samouprave, odnosno od dva grada i dvije općine, i prema popisu stanovništva iz 2013. godine, ima 94.898 stanovnika od kojih su 50% žene. Prema popisu stanovništva iz 2013. godine, broj domaćinstava je iznosio 25.081, a prosječan broj članova po domaćinstvu bio je 3,77. Prema procjeni broja prisutnog stanovništva u 2019. godini, koju vodi Federalni zavod za statistiku (u daljnjem tekstu: FZS), ŽZH u 2019. godini ima 93.385 stanovnika, što je za 0,2% manje od procjene prisutnog stanovništva u 2018. godini. Prema istim podacima, općina Grude ima 16.805 stanovnika, grad Ljubuški 27.275 stanovnika, općina Posušje 20.341 stanovnika i grad Široki Brijeg 28.964 stanovnika. U općini Grude i gradu Ljubuškom došlo je do smanjenja broja procijenjenog prisutnog stanovništva u 2019. godini u odnosu na 2018. godinu, dok je u općini Posušje i gradu Širokom Brijegu zabilježeno lagano povećanje broja procijenjenog prisutnog stanovništva.

Površinom je najveća općina Posušje s 461 km², slijedi grad Široki Brijeg s 388 km², zatim grad Ljubuški s 293 km² te općina Grude s 221 km². U postocima općina Posušje zauzima 34% teritorija Županije, grad Široki Brijeg 28%, grad Ljubuški 22%, te općina Grude 16% površine.

Slika 1-Gustoća naseljenosti u ŽZH (Izvor: FZS)

Slika 2-Površina ŽZH i udio općina i gradova (Izvor: FZS)

POGLAVLJE VI. GOSPODARSTVO

Prema podacima Federalnog zavoda za programiranje razvoja (u daljnjem tekstu: FZZPR) za 2019. godinu, ŽZH je na četvrtom mjestu po razvijenosti u Federaciji BiH s indeksom razvijenosti od 1,05. Pokazatelji koji se koriste za izradu indeksa razvijenosti županija i jedinica lokalne samouprave u Federaciji BiH su: prihodi od poreza na dohodak po stanovniku, stopa zaposlenosti, kretanje stanovništva, udio starog stanovništva u ukupnom stanovništvu i stopa obrazovanja radne snage. Najveći ukupni prihod na razini ŽZH ostvarili

su poslovni subjekti iz Širokog Brijega, potom iz Posušja, Gruda te Ljubuškog. Kroz sve promatrane godine poslovni subjekti iz Širokog Brijega imaju najveći prihod, neto dobit i imaju najviše zaposlenih. U obje općine i oba grada ukupni prihodi su se povećavali kroz cijelo promatrano razdoblje. Najveći porast poslovnih prihoda u postotku u 2019. godini u odnosu na 2018. godinu imaju poslovni subjekti iz općine Posušje, čiji su se prihodi povećali za 13,6%, slijedi grad Ljubuški s povećanjem od 13,06%, zatim općina Grude s povećanjem prihoda od 9% i grad Široki Brijeg čije je povećanje prihoda 8,9%. Prema podacima FZS-a (županije u brojkama za 2019. godinu), indeks obujma industrijske proizvodnje u ŽZH u 2019. godini iznosio je 111,6 i zabilježen je rast indeksa obujma industrijske proizvodnje za 8% u odnosu na 2018. godinu. Najveći indeks obujma industrijske proizvodnje u 2019. godini zabilježen je u proizvodnji kemikalija i kemijskih proizvoda (185,1), potom u proizvodnji ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda (179,2), u proizvodnji električne opreme (117,7), proizvodnji prehrambenih proizvoda (115,4), te u proizvodnji proizvoda od gume i plastičnih masa (113,3). Najveći rast indeksa obujma industrijske proizvodnje u posljednje četiri promatrane godine zabilježen je u proizvodnji prehrambenih proizvoda i proizvodnji ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda. Rast je bio za oko 60%.

POGLAVLJE VII. POSLOVNE ZONE

U ŽZH je aktivno sedam poslovnih zona, i to po dvije u Širokom Brijegu, Ljubuškom i Posušju, i jedna u Grudama. Ukupna površina poslovnih zona je 612,64 ha s 299 parcela. U 2019. godini u poslovnim zonama bilo je aktivno 56 tvrtki koje zapošljavaju 1.505 zaposlenih.

	Naziv	Grad	Površina u ha	Broj parcela	Broj tvrtki	Broj zaposlenih
1.	Poslovna zona Trn	Široki Brijeg	50	40	11	479
2.	Poslovna zona Knešpolje	Široki Brijeg	65,34	25	5	293
3.	Poslovna zona Zvirici	Ljubuški	174	29	4	
4.	Poslovna zona Mostarska vrata	Ljubuški	84	86	19	303
5.	Gospodarska zona Pogana vlaka Poljanice	Grude	35	48	5	169
6.	Poslovna zona Osrdak	Posušje	13,74	24	4	103
7.	Poduzetnička zona Vlake	Posušje	190,38	47	8	158
	UKUPNO		612,46	299	56	1.505

POGLAVLJE VIII. JAVNA INFRASTRUKTURA

Prema podacima iz Strategije razvoja Županije Zapadnohercegovačke, ukupna dužina regionalnih cesta iznosi 73,8 km i najviše ih se nalazi u općini Posušje, a najmanje u gradu Širokom Brijegu. Oko 35% regionalnih cesta koje su u nadležnosti ŽZH potrebno je rekonstruirati te obnoviti asfaltnu podlogu. Oko 20% regionalnih cesta koje su u nadležnosti ŽZH potrebno je opremiti prometnom signalizacijom i opremom. Magistralnih cesta je ukupno 178,3 km od čega je najviše njih u općini Posušje, a najmanje u gradu Širokom Brijegu. Dužina lokalnih putova u ŽZH u 2019. godini iznosi oko 1.141 km, a najviše ih se nalazi u Ljubuškom, zatim u Posušju, pa u Širokom Brijegu. Najmanje lokalnih cesta je u Grudama. Od ukupne dužine lokalnih cesta, oko 11,13% ih još uvijek nije asfaltirano. Najviše lokalnih putova koji nisu asfaltirani nalazi se u Grudama.

Prometna povezanost ŽZH je veoma dobra, međutim signalizacija i lokalne ceste u ruralnim dijelovima su u relativno lošem stanju. Također, što se tiče prometa bitno je naglasiti da je starost više od polovine registriranih motornih i priključnih vozila na županijskim cestama iznad 15 godina, što jednim dijelom možemo pripisati i niskim primanjima. Ako želimo razvijati uvjete za kvalitetan život u ruralnim dijelovima Županije, potrebno je osigurati pokrivenost komunalnom infrastrukturom u tim dijelovima županije.

Kada promatramo komunalnu odnosno vodovodnu i kanalizacijsku infrastrukturu, možemo vidjeti kako u ŽZH ima ukupno izgrađeno 781 km vodoopskrbnog sustava koji uključuje i primarnu i sekundarnu mrežu. Na vodoopskrbni sustav je priključeno 19.853 domaćinstava, što čini 79,16% od ukupnog broja domaćinstava (prema popisu stanovništva iz 2013. godine broj domaćinstava je 25.081). Ukupna dužina izgrađene kanalizacijske mreže u ŽZH je 47 km, a u cijeloj županiji na mrežu je priključeno 4.176 domaćinstava, što čini oko 17% pokrivenog stanovništva.

POGLAVLJE IX. VODNI RESURSI

Stalni izvori za opskrbu stanovništva u Županiji su: Lištica (Borak) za Široki Brijeg, Vrioštica za Vitinu i Ljubuški, Tihaljina/Mlade/Trebižat za navodnjavanje i energetiku, Klokun za Klobuk, Studenčica za Studence, Grudsko vrilo za Grude, Crnašnica za Knešpolje, Orovnik za Donji Gradac, Žvatić za Dobrič, vrela Ugrovače za Rakitno i akumulacija Tribistovo za Posušje. Pored ovih veoma vrijednih izvora vode veće praktično značenje u Županiji ima: stalno jezero Blidinje na granici Zapadnohercegovačke i Hercegbosanske županije, Krenica u općini Grude i povremeno poplavljene površine polja – Mostarsko blato, Imotsko-bekijsko polje, Mokro polje, Trn, Kočerinsko polje, Jezero kod Izbična, Dobrinj u Crnču i brojna druga krška polja koja tijekom kišne sezone poplavi voda koja se ne zadržava na tim poljima. Zaštita izvorišta ili voda kao prirodnog izvora razmatrana su sva izvorišta za vodoopskrbu koja se trenutno koriste i ona koja su planirana za korištenje. Izvorište se može ugroziti s gledišta kvalitete i količine. Značajan broj izvorišta, koja se trenutno koriste, nema definirane zaštitne zone. Veliki dio podzemnih voda u Županiji je direktno ugrožen od zagađenja

otpadnim vodama općine Posušje. Posebno su ugrožena izvorišta pitkim vodama u općinama Grude i Ljubuški jer prostor Posušja i Posušskog polja spada u zaštitnu zonu ovih izvorišta, stoga je nužno i prioritarno pristupiti izgradnji kanalizacijskog sustava u Posušju za oborinske i fekalne vode kako bi se navedena izvorišta južno od Posušja, koja su na znatno nižoj nadmorskoj visini, trajno zaštitila od zagađenja posuškim nepročišćenim vodama koja prodiru u podzemne vodotokove.

POGLAVLJE X. ŠUME I ZEMLJIŠTA

Održivo gospodarenje šumama u ŽZH ima višestoljetnu tradiciju očuvanja i unaprjeđenja zaštite, bioraznolikosti te općekorisnih funkcija šuma. Ukupna površina šuma i šumskih zemljišta u ŽZH iznosi 68.164 ha. Također, ŽZH raspolaže s oko 28.128 ha pašnjaka koji su potencijalna ispaša, a koje se sada tretiraju kao „šumsko zemljište“.

POGLAVLJE XI. UPRAVLJANJE OTPADOM

Trenutne lokacije na kojima se deponira otpad iz ŽZH-a su Deponija Moščenica, Zenica osim Posušja koje svoj otpad odlaže na općinsku deponiju Konjovac. Županija i općine/gradovi su pokazivale interes za zajedničko rješavanje problema odlaganja otpada, međutim, nije definirana lokacija. Razmatran je i regionalni koncept odlaganja otpada koji uključuje suradnju sa Hercegbosanskom županijom (lokacija: Korićina) odnosno Hercegovačko-neretvanskoj županiji (lokacija: Uborak).

Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i zaštite okoliša ŽZH u 2023. godini je pristupilo izradi Interaktivne mape divljih deponija te je kroz Javni poziv sufinancirano njihovo čišćenje. Interaktivna mapa sadrži podatke o broju i lokaciji svih divljih deponija, saniranih i ne saniranih, na području naše Županije.

POGLAVLJE XII. KULTURNO-POVIJESNA BAŠTINA

Zavod za kulturno-povijesnu baštinu ŽZH dostavio je podatke o radovima na nepokretnim dobrima od značaja za kulturno-povijesnu baštinu:

▪ 2019. godina

1. Ravlića pećina, Grude – uređenje u svrhu projekta Adriatic Canyoning,
2. Mrljanova, Ljubuški – arheološko istraživanje helenističke grobnice (k.č. 881/1 brdo Buturovica, Radišići Donji),

3. Uređenje nekropole stećaka Ustećci Studenac Rasno, Široki Brijeg (k.č.2541, 2525 u k.o. Rasno, Široki Brijeg),
4. Uređenje nekropole stećaka Ričina Posušje, nacionalni spomenik (k.č. 1379/4, k.o. Čitluk).

▪ **2020. godina**

1. Arheološko istraživanje starog grada Ljubuškog (nacionalni spomenik).

▪ **2021. godina**

1. Radovi na uređenju Franjevačkog samostana, Široki Brijeg,
2. Uređenje groblja Krstine, Ledinac, općina Grude (k.č. 4700/1 Donji Mamići – na ovoj parceli i na k.č. 4699 nalazi se nekropola stećaka)
3. Proširenje groblja u Knešpolju (k.č. 2069, k.o. Knešpolje, Široki Brijeg) – na ovoj parceli su pronađeni kasnosrednjovjekovni grobovi, kao dio kasnosrednjovjekovnog groblja sa stećcima usred katoličkog groblja (k.č. 2067, k.o.Knešpolje, Široki Brijeg)
4. Gomila pored crkve na Kočerinu, iskapanje grobova (k.č. 3388/1, Široki Brijeg)

▪ **2022. godina**

1. Arheološko iskopavanje na položaju Peć Mlini, Drinovci (k.č. 1718/1 Petnik, k.o. Drinovci) – tzv. Mala pećina
2. Arheološko istraživanje i konzervatorski radovi na lokalitetu Gradina-Kula (k.č. 2023, k.o. Podbila, općina Posušje)
3. Obnova i uređenje spomenika na lokaciji „Lozića grobovi“ (smješten na dijelu parcele k.č. 413, k.o. Gornja Sutina, općina Posušje)
4. Arheološko iskopavanje na položaju Gradina, Posuško Gradac (k.č. 1914/4, k.o. Gradac, općina Posušje)

XIII. ZAKLJUČAK

Sukladno svim navedenim podacima jasno je vidljivo kako su jedinice lokalne samouprave s područja Županije Zapadnohercegovačke usvojile brojne prostorno planske dokumente, studije, strategije i odluke kao i izdale lokacijske, građevne i uporabne dozvole. Analizom provođenja dokumenata prostornog uređenja i drugih dokumenata, ocjenom provedenih mjera

i njihovom djelotvornosti na svrhovito gospodarenje prostorom, na zaštitu vrijednosti prostora i okoliša te drugih elemenata važnih za prostor obuhvata vidljivo je kako je područje Županije Zapadnohercegovačke doživjelo velike promjene.

Programom mjera će se sukladno ovom Izvješću o stanju u prostoru, između ostalog, definirati procjena potrebe izrade novih, odnosno izmjene i dopune postojećih planskih dokumenata prostornog uređenja te drugih mjera i aktivnosti od značaja za izradu i donošenje tih dokumenata.

**OBRAZLOŽENJE
ZAKLJUČKA**
**o usvajanju Izvješća o stanju u prostoru Županije
Zapadnohercegovačke za razdoblje od 2019. do 2022. Godine**

I. PRAVNI TEMELJ

Pravni temelj za donošenje ove Odluke sadržan je u članku 26. Ustava Županije Zapadnohercegovačke („Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, broj: 1/96, 2/99, 14/00, 1/03, 10/04 i 17/11), članku 33. Zakona o prostornom uređenju („Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, broj: 7/24) i članku 96. Poslovnika Skupštine Županije Zapadnohercegovačke („Narodne novine Županije Zapadnohercegovačke“, broj: 10/03)

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKLJUČKA

Ministarstvo i gradske odnosno općinske službe uprave nadležne za poslove prostornog uređenja, vode dokumentaciju prostora potrebnu za praćenje stanja u prostoru te za izradu i praćenje provođenja dokumenata prostornog uređenja.

Na temelju godišnjih izvješća Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i zaštite okoliša Županije Zapadnohercegovačke izrađuje četverogodišnje izvješće o stanju u prostoru i dostavlja ga Skupštini Županije na razmatranje i usvajanje.

Četverogodišnje izvješće sadrži analizu provođenja dokumenata prostornog uređenja i drugih dokumenata, ocjenu provedenih mjera i njihove djelotvornosti na svrhovito gospodarenje prostorom, na zaštitu vrijednosti prostora i okoliša te druge elemente važne za prostor obuhvata.

III. FINANCIJSKA SREDSTVA POTREBITA ZA PROVEDBU ZAKLJUČKA

Za provedbu ovog Zaključka nisu potrebna posebna sredstva u Proračunu Županije Zapadnohercegovačke.